

Verplichte opname | Uw rechten en plichten Medisch Psychiatrische Unit

Inleiding

U wordt verplicht opgenomen op de afdeling Medisch Psychiatrische Unit (MPU) als er sprake is van ernstig nadeel, gevaar voor uzelf of voor anderen door een psychiatrische aandoening. Er is sprake van ernstig nadeel als er (een grote kans is op) bijvoorbeeld verwonding of levensgevaar. Er is ook sprake van ernstig nadeel als u zichzelf verwaarloost of financieel in de problemen raakt. Uw behandeling valt onder de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). Deze wet beschermt uw rechten tijdens de verplichte opname. Ook wanneer u vrijwillig bent opgenomen op onze afdeling kunt u te maken krijgen met een verplichte opname. Het gaat dan om verplichte zorg (waarbij gedwongen handelingen kunnen horen).

Er zijn twee vormen van verplichte opname: een **crisismaatregel** en een **zorgmachtiging**. In deze folder leest u meer over de verplichte behandeling en uw rechten en plichten.

Bij opname

Als u bij ons bent opgenomen, krijgt u zo snel mogelijk de huisregels en hoort u wie uw (behandelend psychiater) is tijdens de opname.

Vanaf het eerste moment wordt in uw patiëntendossier vastgelegd hoe uw geestelijke en lichamelijke toestand is en hoe de behandeling wordt uitgevoerd, Alle betrokken zorgverleners rapporteren in dit dossier en u heeft recht op inzage. Zo spoedig mogelijk nadat u opgenomen bent, wordt zoveel mogelijk in samenspraak met u, een zorgplan opgesteld.

Zo snel mogelijk na de opname wordt er een zorgplan opgesteld. Uw psychiater kan contact opnemen met uw huisarts of andere behandelaren om uw situatie te bespreken. In principe heeft u de regie over uw behandeling. Als dit (tijdelijk) niet mogelijk proberen wij u zo snel mogelijk de regie over uw leven weer terug te geven.

Crisismaatregel

De burgemeester kan een crisismaatregel nemen wanneer een zorgmachtiging niet kan worden afgewacht. Dit gebeurt vaak bij onmiddellijk dreigend ernstig nadeel. Eerder in deze folder kunt lezen wat dit inhoudt.

Tijdens deze procedure kan er maximaal 18 uur verplichte zorg aan u worden opgelegd. Een crisismaatregel is maximaal drie dagen geldig.

Psychiater

Na het aanvragen van een crisismaatregel wordt een andere psychiater of andere arts ingeschakeld, die u onderzoekt. Deze arts maakt een inschatting van de situatie en besluit of de crisismaatregel doorgaat.

Hierbij wordt gekeken naar:

- is er sprake van ernstig nadeel/ onmiddellijk gevaar?
- komt het gevaar door psychiatrische problematiek?
- is een opname de enige manier om het gevaar af te wenden?
- is een vrijwillige opname mogelijk?
- is de situatie zo acuut dat een onmiddellijke verplichte opname noodzakelijk is?

De psychiater of arts stelt een medische verklaring op, waarin hij de ziekteverschijnselen beschrijft en waarin hij aangeeft of er sprake is van onmiddellijk dreigend gevaar.

Burgemeester

De medische verklaring wordt opgestuurd naar de burgemeester van de plaats waar u op dat moment verblijft. Deze beslist of een crisismaatregel noodzakelijk is en bepaalt welke vormen van verplichte zorg nodig zijn. U krijgt de gelegenheid gehoord te worden.

Officier van justitie

Zo snel mogelijk na uw opname bekijkt de officier van justitie of de crisismaatregel langer moet duren. Dit doet hij aan de hand van de medische verklaring en het formulier van de burgemeester. Als een langere opname nodig is, schakelt de officier van justitie binnen één werkdag de rechter in.

Rechter

De rechter komt u opzoeken op de afdeling en kijkt of de verplichte opname voortgezet moet worden. De rechter gaat hiervoor met u en eventueel met uw familie / naasten in gesprek en spreekt ook met uw behandelend psychiater over uw situatie. De volgende punten worden bekeken:

- is er nog steeds sprake van psychiatrische problematiek en ernstig nadeel / gevaar?
- is een opname de enige mogelijke oplossing?
- is er geen vrijwillige behandeling of opname mogelijk?

Wordt u verplicht opgenomen, dan zorgt de rechter ervoor dat u een advocaat toegewezen krijgt. U mag ook zelf een advocaat kiezen. Deze advocaat komt u opzoeken en is aanwezig bij het gesprek met de rechter. De advocaat is er om uw belangen te behartigen en ziet er op toe dat alles op de juiste manier gebeurt. Deze bijstand is gratis.

De rechter heeft na het gesprek 3 dagen de tijd om te beslissen of de crisismaatregel wordt voortgezet. Binnen deze drie dagen is er een hoorzitting op de afdeling. Bij deze hoorzitting zijn in ieder geval aanwezig:

- uzelf;
- de rechter;
- de griffier, die alles noteert wat er wordt gezegd;
- uw (toegewezen) advocaat;
- uw zorgverantwoordelijke.

Vervolg van de crisismaatregel

Wanneer de rechter beslist dat de crisismaatregel nodig is, geeft hij een rechterlijke machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel af. Deze is 3 weken geldig. U kunt wel in Hoger Beroep gaan tegen deze uitspraak. Wordt de crisismaatregel niet voortgezet, dan wordt de gedwongen opname onmiddellijk beëindigd. In overleg met uw zorgverantwoordelijke kan de opname wel vrijwillig worden voortgezet.

Is uw zorgverantwoordelijke na drie weken van mening dat het ernstig nadeel / gevaar voor uzelf en/of voor anderen niet over is, dan kan hij een verzoek doen tot een voorlopige machtiging. Hierover moet de rechter binnen drie weken na de einddatum van de crisismaatregel beslissen.

Beëindiging van de crisismaatregel

Op elk moment van de opname mag u de (waarnemend) geneesheer-directeur van het ziekenhuis vragen om de crisismaatregel te beëindigen. De geneesheer-directeur is een psychiater. Dit verzoek kunt u schriftelijk indienen. Binnen 14 dagen moet de geneesheer-directeur reageren op dit verzoek. Ook kunt u aan de rechter een verzoek doen om de crisismaatregel niet voort te zetten. Dit kan op het moment dat de rechter bij u komt voor het gesprek, voor de hoorzitting. Ook uw zorgverantwoordelijke / behandelaar mag de crisismaatregel tussentijds opheffen, zodra u geen gevaar meer vormt voor uzelf, of wanneer het ernstig nadeel / gevaar op een andere manier kan worden afgewend dan door de opname.

De geneesheer-directeur moet overleggen met de officier van justitie over het beëindigen van een maatregel.

Uw rechten als patiënt

Alle rechten die patiënten in geval van een vrijwillige opname hebben, heeft u ook wanneer u met een crisismaatregel bent opgenomen. U mag bezoek ontvangen, krant lezen, tv kijken, telefoneren en post ontvangen. Deze rechten worden ingeperkt als hier reden voor is.

Bent u verplicht opgenomen, dan moet er zo snel mogelijk een zorgplan en/of behandelplan worden gemaakt, waarin afspraken zijn vastgelegd. Zonder uw toestemming mag dit zorgplan en/of behandelplan niet worden uitgevoerd. Naast deze rechten zijn er ook een aantal bijzonderheden:

Gevaarlijke voorwerpen

Als u verplicht bent opgenomen en het vermoeden bestaat dat u gevaarlijke voorwerpen bij u heeft, dan heeft de afdeling het recht om deze voorwerpen in te nemen. Uw kleding of uw lichaam kan worden onderzocht. Na het afnemen van de voorwerpen, ontvangt u een bewijs van ontvangst en worden de voorwerpen voor u bewaard als dit niet in strijd is met wettelijke voorschriften.

Bewegingsvrijheid

Als patiënt heeft u recht op bewegingsvrijheid. Door de verplichte opname is deze vrijheid wel beperkt. Afspraken over het wel of niet mogen verlaten van de afdeling worden gemaakt met uw zorgverantwoordelijke / behandelaar. Verlaat u de afdeling zonder toestemming, dan kunt u onder dwang worden teruggehaald.

Ingrijpen bij ernstig nadeel/gevaar – middelen en maatregelen

Verplichte opname betekent niet dat u te maken krijgt met gedwongen behandeling. U heeft het recht om een behandeling te weigeren, tenzij een gedwongen behandeling noodzakelijk is om ernstig nadeel / gevaar af te wenden. Middelen en maatregelen die hierbij ingezet kunnen worden zijn fixatie, separatie, afzondering en het gedwongen toedienen van vocht, voeding of medicatie.

Tijdens een verplichte opname heeft u **ALTIJD** recht op het contact met een patiëntenvertrouwenspersoon (pvp), de klachtencommissie, een advocaat, de officier van justitie, de inspecteur Gezondheidszorg en Jeugd en de rechter.

Zorgmachtiging

Een zorgmachtiging wordt aangevraagd bij de rechter, als er geen sprake is van crisis met onmiddellijk gevaar, maar wanneer er wel verplichte zorg nodig is.

Psychiater

Voor het aanvragen van een zorgmachtiging moet een medische verklaring zijn gemaakt door een onafhankelijke psychiater. Hierin staat beschreven welke ziekteverschijnselen er zijn en waarom er sprake is van gevaar.

De psychiater kijkt naar de volgende vragen:

- is er sprake van ernstig nadeel / (dreigend) gevaar?
- komt het gevaar voort uit psychiatrische problematiek?
- is een opname de enige manier om het gevaar af te wenden?
- is een vrijwillige opname of behandeling mogelijk?

Rechter

De medische verklaring wordt via de officier van justitie naar de rechter gestuurd. De rechter leest deze verklaring. Hij bekijkt of een zorgmachtiging echt nodig is. Om dit te beslissen gaat de rechter eerst met u en eventueel met uw familie / naasten in gesprek. De volgende punten worden besproken:

- gaat het om een ernstig nadeel / dreigend gevaar?
- wordt het gevaar veroorzaakt door psychiatrische problematiek?
- is een opname de enige oplossing?

De rechter nodigt u vervolgens uit voor een hoorzitting. Bij deze hoorzitting zijn in ieder geval aanwezig:

- uzelf;
- de rechter;
- de griffier, die alles noteert wat er wordt gezegd;
- uw (toegewezen) advocaat;
- uw zorgverantwoordelijke / behandelend psychiater.

Advocaat

Wordt u verplicht opgenomen, dan zorgt de rechter ervoor dat u een advocaat toegewezen krijgt. U mag ook zelf een advocaat kiezen. Deze advocaat komt u opzoeken en is aanwezig wanneer u een gesprek heeft met de rechter. De advocaat is er om uw belangen te behartigen en ziet erop toe dat alles op de juiste manier gebeurt. Deze bijstand is kosteloos.

Vervolg van de zorgmachtiging

Na de hoorzitting neemt de rechter zo snel mogelijk een beslissing over de zorgmachtiging. Binnen twee weken moet de beslissing genomen zijn. In eerste instantie kan een zorgmachtiging maximaal een half jaar duren. Dit wordt ook wel een voorlopige machtiging genoemd.

Beëindiging van de zorgmachtiging

Iedereen die een verzoek tot een zorgmachtiging kan doen, kan ook een verzoek indienen om de zorgmachtiging stop te zetten. U zelf dus ook. Hiervoor kunt u een verzoek doen bij uw behandelaar, die uw (schriftelijke) verzoek voorlegt aan de geneesheer-directeur van het ziekenhuis. Binnen 14 dagen moet de geneesheer-directeur reageren op dit verzoek.

Uw rechten als patiënt

Alle rechten die patiënten in geval van een vrijwillige opname hebben, heeft u ook als u met een zorgmachtiging bent opgenomen. U mag bezoek ontvangen, krant lezen, tv kijken, telefoneren en post ontvangen. Deze rechten kunnen worden ingeperkt als dit nodig is.

Bent u gedwongen opgenomen, dan moet er zo snel mogelijk een zorgplan / behandelplan worden opgesteld, waarin deze afspraken staan. Zonder uw toestemming mag dit behandelplan niet worden uitgevoerd. Naast deze rechten zijn er ook een aantal bijzonderheden:

Bewegingsvrijheid

Als patiënt heeft u recht op bewegingsvrijheid. Door de verplichte opname is deze vrijheid wel beperkt. Afspraken over het wel of niet mogen verlaten van de afdeling kunnen worden gemaakt met uw behandelaar. Verlaat u de afdeling zonder toestemming, dan kunt u onder dwang worden teruggehaald.

Ingrijpen bij gevaar – middelen en maatregelen

Verplichte opname betekent niet dat u vanzelfsprekend te maken krijgt met gedwongen behandeling. U heeft het recht om een behandeling te weigeren, tenzij een gedwongen behandeling noodzakelijk is om gevaar af te wenden. Middelen en maatregelen die hierbij ingezet kunnen worden zijn fixatie, separatie, afzondering en het gedwongen toedienen van vocht, voeding of medicatie.

Altijd recht op

Tijdens een verplichte opname heeft u altijd recht op het contact met een patiënten vertrouwenspersoon (pvp), de klachtencommissie, een advocaat, de officier van justitie, de inspecteur Gezondheidszorg en Jeugd en de rechter.

Middelen en maatregelen

Wetgeving

De wet Wvvgz beschermt uw rechten tijdens een verplichte opname op de afdeling MPU. Tijdens de opname mag er in principe geen gedwongen behandeling plaatsvinden zonder uw toestemming en /of die van een wettelijk vertegenwoordiger. Er zijn situaties waarin er toch tegen uw wil ingegrepen of behandeld mag worden. Dit wordt dan het toepassen van verplichte zorg of middelen en maatregelen genoemd.

Middelen en maatregelen mogen alleen in een acute noodsituatie worden toegepast, waarbij het acute gevaar moet worden afgewend. Hiervan is sprake wanneer u een ernstig nadeel / gevaar vormt voor uzelf of voor anderen, of wanneer er een verhoogde kans is dat zo'n situatie zich zal voordoen. De inzet van deze middelen mag niet langer duren dan zeven dagen achtereen.

De geneesheer-directeur brengt zo spoedig mogelijk na het begin van de toepassing van de middelen en maatregelen uw familie / naaste of vertegenwoordigers hiervan op de hoogte.

In de wet Wvvggz staan de volgende vormen van verplichte / gedwongen zorg vermeld:

- toedienen van vocht, voeding en medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een lichamelijke aandoening;
- beperken van bewegingsvrijheid;
- insluiten;
- uitoefenen van toezicht op betrokkene;
- onderzoek aan kleding of lichaam;
- onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op bedrag-beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen;
- controleren op aanwezigheid van gedrag-beïnvloedende middelen;
- aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkenen iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen;
- beperken van het recht op ontvangen van bezoek;
- opnemen in een accommodatie (hier kan een ziekenhuis mee worden bedoeld);
- ontnemen van de vrijheid van betrokkene door hem over te brengen naar een plaats die geschikt is voor tijdelijk verblijf.

Bezwaren en klachten

Wanneer u tijdens uw opname een klacht heeft over de behandeling of ergens bezwaar over wilt maken, zijn er verschillende personen bij wie u terecht kunt.

Geneesheer-directeur

De verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van een juiste behandeling ligt bij de geneesheer-directeur (psychiater). Heeft u een klacht ingediend, dan zal de geneesheer-directeur schriftelijk reageren op de klacht. U kunt ook bij de geneesheer-directeur een verzoek voor overplaatsing naar een andere zorginstelling doen.

Wvvggz-klachtencommissie

De Wvvggz-klachtencommissie behandelt klachten over de zorg en behandeling bij uw verplichte opname. Dit kan bijvoorbeeld gaan over dwangbehandeling, wilsonbekwaamheidsverklaring, de toepassing van middelen en maatregelen of vrijheidsbeperkingen, of wanneer het overeengekomen behandelplan niet wordt toegepast. U kunt zelf, schriftelijk, een klacht indienen bij deze commissie. De klacht kan ook ingediend worden door uw familie of vertegenwoordiger. De klachtencommissie doet binnen twee tot vier weken een uitspraak. U kunt de klacht indienen bij de klachtencommissie van Medisch Spectrum Twente.

Patiënten vertrouwenspersoon (PVP)

Tijdens uw behandeling kunt u altijd met vragen en klachten terecht bij de patiënten vertrouwenspersoon (PVP). De pvp werkt niet bij Medisch Spectrum Twente, maar werkt bij de onafhankelijke Stichting PVP. Hij / zij behartigt uw belangen en doet niets zonder uw toestemming. Deze ondersteuning is gratis.

U kunt bij de pvp terecht met alle klachten over uw verblijf, de behandeling en het behandelend team of arts. De pvp weet welke rechten en plichten u als patiënt heeft. Heeft u een klacht, dan kan de pvp u adviseren wat te doen. Vaak worden klachten dan opgelost door een gesprek te voeren met de hulpverleners. De pvp kan hierbij (als dit gewenst is) aanwezig zijn.

Familie Vertrouwens Persoon (FVP)

Een fvp ondersteunt familieleden en andere betrokkenen van patiënten in de GGZ. De fvp is er voor opvang en ondersteuning van uw naasten; kan informatie geven over de geestelijke gezondheidszorg; verwijzen naar instanties, belangenorganisaties, cursussen of bijeenkomsten; adviseren bij en ondersteunen in gesprekken met hulpverleners; adviseren bij het (desgewenst) indienen van een klacht bij de klachtencommissie van de betreffende instelling, de inspectie, het tuchtcollege of een andere instantie; problemen van familieleden en directbetrokkenen signaleren en bij de instelling onder de aandacht brengen.

Aanvullende informatie

Meer informatie over verplichte opname kunt u bijvoorbeeld vinden in de folders 'Crisismaatregel' en 'Zorgmachtiging' van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Website: www.dwangindezorg.nl/wvvggz

Belangrijke contactgegevens

- Psychomedisch Centrum, route B43, telefoon (053) 487 28 60 (polikliniek) of (053) 487 28 80 (kliniek).
- Medisch Spectrum Twente, Koningsplein 1, 7512 KZ Enschede, telefoonnummer (053) 487 20 00.

Tenslotte

U heeft recht op juiste en volledige informatie. Pas als u voldoende inzicht heeft, kunt u weloverwogen toestemming geven voor een bepaalde behandeling of een bepaald onderzoek. Als iets u niet geheel duidelijk is, vraagt u de behandelend arts of verpleegkundige dan om nadere uitleg.